

Psykiatrian tutkimusta tarvitaan yhä enemmän – varsinkin nuorten ja ikäihmisten oireilu kasvussa

Nuoret eivät voi hyvin

Väestön hyvinvointia ovat horjuttaneet maailmantilanteen epävakaus, ilmastonmuutos, heikko taloustilanne ja epävarmuus tulevaisuudesta. Lapsilla ja nuorilla kuormitusta lisäävät koulumaailman kasvavat odotukset itseohjautuvuudesta, suuret opiskeluryhmät ja avoimet oppimisympäristöt. Yhä nuoremmat altistuvat haitalliselle digin ja somen käytölle sekä negatiivisille verkkoilmiöille, kuten kiusaamiselle ja haitallisille sisällöille.

Nuoret raportoivat uupumuksesta, yksinäisyydestä, merkityksellisten ihmissuhteiden puutteesta ja arjen haasteista. Samanaikaisesti riittävä uni, säännöllinen ruokailu ja liikunta puuttuvat monen lapsen ja nuoren arjesta. Vanhempien, muiden aikuisten ja yhteisöjen tarjoama tuki, turva ja rajat ovat heikentyneet.

Koronapandemia kiihdytti mielenterveysoireilun yleistymistä. Kouluterveyskyselyn 2023 mukaan lähes kolme neljästä yläasteen ja toisen asteen tytöistä raportoi vähintään yhdestä mielenterveyden ongelmasta. Yli kolmannes tytöistä oli vähintään kohtalaisesti ahdistunut, sosiaalista ahdistusta raportoi yli puolet. Pojista joka kolmas raportoi vähintään yhtä mielenterveyden ongelmaa. Hoitoon hakeutuminen neuropsykiatristen oireiden vuoksi ja ADHD-lääkityksen käyttö ovat yleistyneet.

Alkoholin humalahakuinen käyttö on vähentynyt 2000-luvun alusta lähtien, mutta toisaalta nuorten yleistyneet huumausainekuolemat viittaavat vakavien päihdeongelmien yleistymiseen. (Terhi Aalto-Setälä, THL Ylilääkäri)

Ikäihmisten itsemurhat

Vuosina 2016–2023 iäkkäimmillä itsemurhakuolemien lukumäärä suureni, toisin kuin itsemurhakuolemien määrä yleisesti. Vuonna 2023 itsemurhan teki 183 iältään 65–97-vuotiasta suomalaista. Vuosina 2016–2023 itsemurhan teki kaikkiaan 1424 eläkeiän ylittänyttä suomalaista. Itsemurhakuolemia on ainakin aiemmin voitu kansallisten itsemurhien ehkäisyohjelmien toimenpiteillä vähentää.

Mielenterveyshäiriö tunnistetaan alle 65-vuotiailla melko hyvin itsemurhakuolemaa edeltäneen kuukauden kuluessa, sillä vuosina 2016–2023 sekä naisilla että miehillä viiden yleisimmän käynnin syy oli psykiatrinen. Tarve itsemurhien ehkäisyn tehostamiselle liittyy heillä jo tunnistettujen mielenterveyshäiriöiden hoitoon.

Sitä vastoin 65 vuotta täyttäneillä viimeisen käynnin syynä ennen itsemurhakuolemaa oli usein heikkous tai väsymys. Mielenterveyshäiriöiden ohella on tunnistettava myös elimelliset sairaudet, sillä niiden tiedetään lisäävän itsemurhariskiä: kolme sairautta kolminkertaistaa, viisi viisinkertaistaa itsemurhariskin. Esimerkiksi muistisairauksissa itsemurhavaara on huomattavan suuri etenkin tuoreen diagnoosin jälkeen. (Timo Partonen, THL Tutkimusprofessori)

Psykiatrian Tutkimussäätiön tarkoituksena on psykiatrisen tieteellisen tutkimustyön edistäminen, psykiatristen sairauksien aiheuttamien haittojen torjuminen, näiden tautien ennaltaehkäiseminen ja vähentäminen Suomessa.

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan myöntämällä apurahoja tieteelliseen tutkimustyöhön, jakamalla palkintoja, tukemalla tieteellistä julkaisutoimintaa sekä järjestämällä koulutus- ja keskustelutilaisuuksia.

Tee lahjoitus mielenterveyden häiriöiden ymmärtämiseksi, ennaltaehkäisemiseksi ja parempien hoitojen kehittämiseksi.

Lahjoita valitsemasi summa Psykiatrian Tutkimussäätiölle oheiselle tilille. Pienikin lahjoitus on arvokas ja sen avulla tehtävällä tutkimuksella voidaan pelastaa henkiä.

Vastaanottaja: Psykiatrian Tutkimussäätiö Rahankeräystilin numero: FI24 5780 0720 4204 42

Viestikenttä: Lahjoitus Psykiatrian Tutkimussäätiölle

Kiitos arvokkaasta tuestasi mielenterveyden puolesta.